

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput CL. Ordo servandus in restitutione, ratione rei acceptæ, & injustæ
acceptationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

cure restituendo: si enim commodatarius & locatarius tenentur ad restituendum valorem, dum res ab ipsis remissa per intermedium personam, fraude istius personae perit, quanto magis fur? Sibi ergo imputet, quod exactissimam diligentiam non adhibuit ad hoc ut is cui res debetur, eam reciperet, eamque intermedia persona non retineret: quia (inquit S. Antoninus p. 2. tit. 2. c. 4. §. 1.) non esset propter hoc liberatus. Ideo non confidat (inquit) de Prædicatoribus, & Confessoribus, & Quæstnariis, qui quarunt pecunias, non animarum salutem.

CAPUT CL.

Ordo servandus in restitutione, ratione rei acceptæ, & injusta acceptionis.

1438 **D**icendum 1°. cum communi, quod dum res aliena extat in specie apud debitorem, & aliena certo cognoscitur, primo loco, & ante omnes alios creditores, domino suo restituenda est, si notus sit; vel danda pauperibus, si domini noticia haberi nequeat. Quia dignum & justum est, quod dominus ante omnes creditores jus habeat præferentiæ, respectivè ad rem suam: cum res unaquæque suapte naturâ specialissimè clamet ad dominum suum.

1439 Nec refert quod pauperes non magis sint domini istius rei, quam alii creditores. Quia voluntas domini equidem præsumitur talis, ut sua res in utilitatem suam spiritualem in persona pauperum applicetur, dum applicari non potest in utilitatem suam temporalem.

1440 Dicendum 2°. cum S. Thoma q. 62. a. 7. ad 2. quod ratione injustæ acceptionis principaliter tenetur restituere, qui est principalis in facto; principaliter quidem præcipiens actionem injustè damnificativam; secundariò verò exequens, & consequenter alii per ordinem. Quia verò ratione rei acceptæ etiam tenetur, qui rem alienam mala fide, suâ autoritate consumpsit, perinde ac si res aliena adhuc extaret apud ipsum, primo & ipse loco tenetur. Cum enim sua injustitia in consumendo ipsi non debeat patrocinari; per consequens ipsum melioris non debet conditionis efficere, quam si non consumpsisset. In facto proinde isto ipse est principalis, sicut & qui iussit, vel coëgit (terrendo, minando, &c.) necnon qui consuluit, vel rogavit nomine suo damnum inferri. Omnis (inquam) ille est prima seu principalis causa damni: quia cæteræ concausæ non agunt nisi ut ab iis motæ. Ipsos deinde sequitur executor, qui est prima causa respectivè ad reliquos cooperantes; qui proinde, prout distincti ab executore & causa simpliciter principali, cum non sint prima causa, primo non tenentur loco, sed solum in defectum causæ principalis, & exequentis, cujus censentur quasi causæ accessoriæ, & coadjutrices. Quod enim faciunt, suo no-

mine non faciunt, sed nomine principalis, vel saltem ut ab ea motæ & applicatæ, adedque ut coadjutrices exequentis. Et idè reliquæ istæ causæ, quæ directè ac positivè cooperantur, comparatæ quidem ad invicem, censentur quasi ejusdem gradûs (eò quod parva videatur inter eas differentia: cum una non sit alteri subordinata) tenentur tamen ante causas solum indirectè & negativè cooperantes, quæ non nisi ultimo tenentur loco, nimirum post cooperantes directè & positivè, quas diximus æquali gradu teneri inter se, sic tamen ut unusquisque cooperantium pro rata parte restituat sive plus, sive minus, arbitrio boni viri, secundum quod plus vel minus cooperatus fuerit.

Dicendum 3°. quod totum damnum restituyente principali, seu illo qui primo loco tenetur, vel remissione ipsi factâ per personam læsam, cæteri liberantur: utpote non obligati nisi in defectum ipsius. Si tamen remissio fiat uni ex concausis secundariis, causa principalis non liberatur; uti nec aliæ concausæ pro sua rata. Quod si principali non restituente, concausæ secundariæ restituerint, principalis tenetur iis restituere, uti docet S. Thomas loco citato. Similiter si uno ex pluribus principalibus restituente, cæteri comprincipales non restituerint, cæteri tenentur illi restituere pro sua parte.

CAPUT CLI.

Ordo servandus in satisfaciendo creditoribus, dum omnibus debitor satisfacere non potest.

1441 **A**n te omnia quisquis rem alienam habet in specie extantem, v. g. ex contractu depositi, locati, commodati, &c. eam domino suo debet restituere. Ob rationem n. 1425. allatam.

Hinc emptor venditori ante omnia restituere debet rem numeratò emptam, si pretium nondum solverit, nec venditor verbo emptoris fidens, illud pro soluto habuerit. Tunc namque, etsi tradita fuerit, in emptoris dominium nondum transit, sed jure communi adhuc manet sub dominio venditoris, nisi obstet specialis lex, vel consuetudo loci, uti colligitur ex Instit. de rer. vendit. §. venditor. Videri potest Lessius l. 2. c. 15. dub. 1. Idem, ob eandem rationem, dicendum de re creditò empta à Fisco, vel Ecclesia, sed non ab aliis. Quia res ab aliis creditò empta, secutâ traditione, hoc ipso transit in dominium emptoris. Eam quidem Cajetanus, Medina, Navarrus, putant manere tacitè hypothecatam, pro pretio nondum soluto, nisi pro eo venditor pignus vel fidejussorem acceperit; adedque, quamdiù adhuc apud emptorem extat, ante omnia venditori restituendum. Sed quamvis tacita ista hypotheca rationabiliter constitui possit: quia tamen nullo jure probatur constituta, contra Cajetanum, &c. sentiunt Covarru-